

Könyvek és traktoroslányok

A szombathelyi Bloomsday kiadványairól

Leopold Bloom kertészeként nehéz elviselni, amikor traktorral tolatnak bele a virágágyásba. A szombathelyi Bloomsday kertjét korábban a polgári ideológia munkagépei próbálták legyalulni, újabban meg a hozzánemértés, az irodalmi-művészeti érzéketlenség traktoroslányai csinálnának komposztot a legértékesebb növényekből. Az ember ilyenkor a legszebb virágokat igyekszik kapkodva, integetve, ordibálva megmenteni. Számomra ilyenek a szombathelyi Bloomsday tiszteletére megjelent irodalmi és képzőművészeti kiadványok, melyek országos, nemegyszer nemzetközi jelentőségét képtelenek felismerni egyes helyi újságírók, kiknek kultúráról, művészetről alkotott elképzelései megrekednek a népünnepély és a protokoll világánál.

Az egyik veszélyeztetett növényfaj a hét éve 75 példányban megjelenő, eredeti, szignált és számozott műveket tartalmazó Leopold Bloom assembling folyóirat (mely immár több száz fős nemzetközi szerzőgárdát, saját galériát, közel ezer művet magába foglaló internetes kiállítóhelyet jelent egyszerre). Nehéz megérteni, hogy míg e kiadványról korrektül és szakszerűen tud beszámolni a TVE spanyol műholdas csatorna művészeti magazinja, addig a kultúrában matató helyi újságíró számára mindez néhány felszínes mondattal lesajnálható, értelmezhetetlen valami.

Nehéz belenyugodni abba, hogy míg a Buffalo-i Egyetem Költészeti Archivumának vezetője pontosan érti, mi az összefüggés Joyce Ulysses c. regénye, valamint Szombathely és a Leopold Bloom mappa aktuális témaválasztása között, addig a helyi zszurnaliszta számára még a kiadvány hívószavának (EMIL) memorizálása is komoly szellemi erőpróbát jelent. (Azt már nem is merem elvárni, hogy netán érdemes lenne belenézni, sőt talán utána nézni egy-két szerzőnek – mondjuk például Julien Blain-nek, aki nélkül az elmúlt évtizedek európai költészetéről, akcióművészetéről nincs is értelme beszélni.)

Más szempontból bár, de ugyanerre a sorsa jutott a Dáblin című folyóirat aktuális száma is. A megjelenést kísérő kiállítás kapcsán a legfontosabb újságírói közlendő, hogy sokan voltak a megnyitón plusz, hogy haza lehet vinni a kiadványt. A magabiztos hozzánemértés itt is tarol: senki sincs Szombathelyen, aki felismerné e tárlat jelentőségét, aktualitását és progresszivitását. Senki sincs, aki kellő érzékenységgel megírná, ezek a művek a legfényesebb bizonyítékai annak, hogy a reklámgrafika ponszmodern korunkban nem valami másodlagos, az ún. valódi művészetből lopkodó műfaj, hanem talán a legérdekesebb válaszokat hordozza a kép, az írás, a jel és kommunikáció kérdéseire.

Senki sincs, aki venné a fáradságot, s elkezdene gondolkodni azon, mit titkolhat Tooth Gábor Andor átsatírozott írása vagy Farkas Anna egymásba folyó jelei, netán Bonyhádi Károly mély feketéje. Persze az sem ártana, ha – mint Lőrinc Attila szárnyas zongorája – a Joyce-villanykörte fényében megmártózva elmeditálna valaki, vajon milyen kapcsolat van Kassai Ferenc széttört betűkompozíciója és a konkrét költészet között.

Nincs ez másképp az irodalmi kiadványok esetében sem: két könyvbemutató - a helyi orgánumban egy-egy unott félmondattal lesajnálva. Persze nehéz arról a műről írni, amibe bele se lapoztunk, de ugyanígy lehetetlen azt a szerzőt megismerni, akinek az előadásából csak az utolsó néhány percert hallgattuk meg. A minősítés, a ledorongolás azonban kiosztatik, ám semmi sem hangzik el arról, hogy Kappanyos András egy példátlan vállalkozás keretében újrarendíti Joyce műveit, hogy minden évben, Bloom szombathelyi ünnepére újabb darabbal gazdagodik a sorozat, melyet végül 2004-ben, a centenáriumi évben az Ulysses fog betetőzni. Ugyanígy Bujdosó Alpár Bloomsday-en bemutatott Csigalassúsággal című könyvéről sem tudunk meg a helyi sajtóból semmit. Senki nem akad, aki legalább pár mondattal bemutatná a

Bécsben élő magyar szerzőt, sokoldalú életművéből esetleg kiragadná a kötetben közölt képverseket, és észrevenné azt a 'véletlen' párhuzamot, mely összekapcsolja e munkákat az előbb említett Dáblin folyóirat képi-nyelvi világával.

Ki tudja, mi kerülhet még a traktorkerék alá? Az azonban biztos, hogy a helyi művészeti és irodalmi élet hozzáértő kritikai fogadtatás nélkül (sajnos erre alkalmas szakírók nem nevelődtek ki se a Berzsenyi Főiskolán, se másutt), kiszolgáltatva a vidéki zsurnalisztika dózereinek lassan úgy járhat, mint Joyce szombathelyi hősei, a Virágok (Blumok): tovább áll, klímát vált, jobb talajt keres.

Abajkovics Péter
A Leopold Bloom Alapítvány elnöke

Vonatkozó linkünk:
[A Leopold Bloom Alapítvány honlapja](#)